

Rustgevend beton

DE ONVERSTOORBARE EENVOUD VAN BETON

‘Robuustheid creëert rust’

Architecte Ellen Vertommen specialiseerde zich tot voor kort vooral in restauraties van oude gebouwen en monumenten. Met haar moderne architectenwoning in strak beton verlegde ze de eigen creatieve grenzen. Haar woon- en werkproject fungeert als arbeidsintensieve schakel tussen de historische restauratieprojecten en een hedendaagse architectuur.

Ingeborg Deleye, foto's Thomas De Bruyne

1 DE NIEUWE VROUW

Ellen begon van thuis uit met haar eigen zaak. ‘Maar toen het kantoor begon te groeien, bleek dat onhoudbaar’, vertelt ze. ‘Mijn collega's werkten in de garage, de lunch gebeurde in de keuken, naast een babystoel. Nul komma nul op de schaal van geloofwaardigheid, vond ik. En dus gingen we op zoek naar een plek waar ik kon wonen én werken.’

Na een zoektocht van twee jaar botste het stel op een lap bouwgrond in Waregem. Ze konden er alle kanten mee uit.

‘Als we alle nodige kubieke meters boven de grond hadden gebouwd, dan had hier een mastodont gestaan, die vloekte met de omgeving. Daarom heb ik de kantoren in de grond geduwd en het woonhuis er gewoon bovenop gezet.’

Eén trap verbindt de woonruimte met het kantoor beneden. ‘De collega's mogen niet het gevoel hebben dat ze in een woonkamer zitten te werken en mijn gezin mag niet denken dat ze in een kantoor wonen. Er zijn aparte toiletten, aparte keukens en zelfs een aparte alarminstallatie: de enige verbinding tussen beide ruimtes is mijn trap. En die kan afgesloten worden, met een van de weinige deuren in het huis. Ik kan mijn werk 's avonds letterlijk achter mij laten, en dat is goed.’

2 RESTAURATIEPARADOX

Het huis in de Leeuwkestraat oogt strak, minimalistisch en zeer modern.

Brede lichtstraten fungeren als alternatieve lichtbronnen.

‘Dat is de grote paradox van dit project’, vertelt Ellen. ‘Ik ben restauratiearchitecte. Ik restaureer monumenten en oude gebouwen: iets wat men niet onmiddellijk met een woning als deze associeert. Mijn eigen architectenwoning moest een visitekaartje zijn voor de zaak, maar dat is het niet expliciet geworden. Ik wou net buiten de grenzen van dat hokje van geitenwollen sokken, oude materialen en houtworm treden. Ik wou laten zien dat dit bureau ook op een andere manier zinvol met architectuur bezig is.’

Ellen past haar kennis van de historische architectuur en restauraties op een hedendaagse manier toe.

‘Wie zijn geschiedenis kent, kan die met waardevolle architectuur van vandaag verenigen. Voor mij is dat één logisch verhaal. Onze hoofdpoddracht omvat vooral renovaties en restauraties van overheidsgebouwen, kerken of kastelen, maar ik wilde bewijzen dat die specialisatie ook perfect met een hedendaags aanvoelen samen kan gaan. In de toekomst wil ik onze restauraties van stadhuizen of oude kerken op onze robuuste gevel projecteren, net om die samenhang concreet te maken.’

Vragen restauraties dan niet om een andere vorm van architectuur? ‘Het is een andere manier van ontwerpen, omdat je altijd vanuit een bestaand pand met een eigen geschiedenis vertrekt. Maar de puur technische bouwproblemen, de moderne regelgeving en het bepalen wat waardevol is en

Door de grote hoeveelheden natuurlijk

wat niet, vergen ook creativiteit en inzicht. Wij zijn maar één schakel in een geschiedenis, architectuur begint niet vandaag.’

3 (BE)TONNEN RUST

Rustig wonen en werken in beton, het lijkt een paradox.

‘Dat ik als restaurateur voor een materiaal als beton opteerde, lijkt een rare hersenkronkel. Maar het straalt in dit project een enorme rust uit. Als we de muren hier wit hadden gepleisterd, was dat veel harder geweest. Ik hou van een strakke architectuur met een minimum aan voegen, kleine tegels of bakstenen. Daar leent dit materiaal zich perfect toe. De robuustheid schept rust.’

‘Ik heb weinig helden of grote voorbeelden in de architectuur, maar de Nederlandse monnik en architect Hans van der Laan heeft een zeer sterke indruk op mij gemaakt. Ik zag ooit een kerk van hem in Nederlands Limburg, waar vrij veel materialen, ook beton, op een natuurlijke manier zichtbaar bleven. Het licht kwam er van boven en dat straalde een enorme sereniteit uit, dat wou ik hier ook realiseren. Het leven zelf

licht heb je in de kantoren toch geen keldergevoel.

is al druk genoeg, een woning op zich moet rust uitstralen.'

4 ARCHITECT WORDT BOUWHEER

'Het voordeel is dat er een belangrijke schakel wegvalt: je bent je eigen bouwheer, dus neem je ook zelf de beslissingen', vertelt Ellen. 'En toch heb ik in geen enkel project ooit zoveel tijd geïnvesteerd als in dit huis. De intensiteit en tijd die je aan details spendeert, zijn voor klanten onbetaalbaar.' Er is dus ook een keerzijde aan de medaille. 'Wie hier binnenwandelt, ziet de eenvoud en onverstoordheid van het gebouw. Terwijl dat net de moeilijkheid was. Het denkproces in de richting van die eenvoud bleek extreem arbeidsintensief. Nog voor de betonnen wanden werden gestort, moesten alle stopcontacten, ventilatiekanalen of bedradingen tot op de millimeter zijn uitgetekend. Al in de fase van de ruwbouw waren wij met afwerking bezig, achteraf waren geen veranderingen meer mogelijk. Het ziet er nu strak, eenvoudig en sober uit, maar dat is het dus in se niet.' Voor het interieur deed Ellen een

Rustig wonen en werken in een beton constructie.

De kantoren in de grond, het woonhuis erbovenop.

‘Het leven zelf is al druk genoeg, een woning op zich moet rust uitstralen’

beroep op de interieurarchitect Pieter Vanrenterghem. 'Ik voelde mij niet te trots om een samenwerking aan te gaan, al werd ik op die manier weer klant. Het was een uitdaging om mijn eigen ideeën en ideologie over te brengen, want ook de inrichting van het huis moest onzichtbaar zijn en rust genereren. Alleen de piano en de meubeltjes van onze dochter zijn uit het vorige huis meegekomen, voor de rest is dit een nieuw verhaal.'

5 LICHTLIJNEN

Doordat het architectenbureau in de grond zit, moest Ellen op zoek naar alternatieve manieren om licht binnen te trekken. 'We hebben een lange lichtstraat ontworpen aan de voorkant van het huis, waardoor ook hier beneden geen keldergevoel heerst. Ook de werkzone moest leefbaar zijn: alle ruimtes die geen licht vragen - de archieven en technische ruimte, bijvoorbeeld - zitten in het midden, de keuken en vergaderruimtes baden in natuurlijk licht.' Ook in de woonruimtes werd met licht geëxperimenteerd. 'Mijn man runt een bedrijf in verlichting, dus ook op dat vlak gingen we op zoek naar originele alternatieven. Drukke armaturen hadden de rust verstoord. Daarom heb ik met verschillende soorten lichtlijnen gewerkt, van aan de vloer tot aan het plafond.'

www.pluspuntarchitectuur.be